

Política | Actualitzat el 25/07/2020 a les 16:25

Enric Juliana: «El mentrestant durarà anys i qui el gestioni de manera intel·ligent guanyarà la partida»

El periodista publica "Aquí no hem vingut a estudiar", homenatge a un vell militant antifranquista, i avisa la classe política: "Qui no faci una política europeïsta, saltarà per la finestra"

Enric Juliana | Adrià Costa

Presó de Burgos, 1962. Cel·les, fred i dictadura. Entre reixes, dos homes, militants del PCE, protagonitzen un intens debat. Per Ramón Ormazábal, el règim és a punt de caure i se l'ha d'empènyer des de la presó. Un altre reclus, Manuel Moreno Mauricio, no ho veu clar i defensa treballar a llarg termini. *Aquí no hem vingut a estudiar* (Arpa) és, agafant una frase d'Ormazábal, el títol del darrer llibre d'Enric Juliana, una immersió en l'Espanya d'aquells anys que és, en bona part, un homenatge a la figura de Manuel Moreno, un combatent honest a qui l'autor va conèixer.

Entrevistem Enric Juliana després de saber que a Brussel·les hi ha llum verda al pla de recuperació econòmica. Ho fem a La Central del carrer de Mallorca de Barcelona. Una llibreria sempre és un refugi quan poden venir mal dades. Juliana, alleugerit per les notícies que venen del front europeu, ens parla del llibre, de la política i del futur que ens ve a sobre, que només podrem atendre si coneixem millor un passat que encara ens dona sorpreses.

- Què ha volgut explicar amb la biografia de Manuel Moreno Mauricio?

- Fa deu anys que tenia aquest llibre al cap. Vol ser un homenatge a una persona que vaig conèixer i que em va influir molt. Vaig anar madurant la idea i vaig veure que la millor manera de fer-ho era explicant el context. Aquest llibre explica la història d'un home que no es va voler posar de puntetes per sortir a la foto de la Transició, en paraules de Vázquez Montalbán. Però explica també una època, que va des de la fi de la Guerra Civil fins a l'entrada d'Espanya a les Comunitats Europees.

"Qualsevol que hagués viscut els anys quaranta podia creure que el franquisme seria arrossegat per l'onada de la història"

- Comença el llibre referint-se a la dificultat de copsar els canvis quan comencen a manifestar-se, com a l'any 1946 o al 1962. O com ara.

- El 1946, qualsevol persona que havia viscut aquells anys, podia creure que el règim franquista estava condemnat a ser arrossegat per l'onada de la història. Sense això, no s'entenen coses que van passar, com l'intent d'invasió de la Vall d'Aran o l'acció dels maquis. Però amb la Guerra Freda, els aliats, sense tenir garanties d'un canvi controlat, van decidir abstenir-se.

- I els anys seixanta?

- Torna a passar una cosa similar. S'havia aprovat el Pla d'Estabilització, que té efectes immediats sobre l'economia, que creixerà a un ritme del 7% anual fins al 1974. Hi ha una emigració del camp a la ciutat. Es generen noves condicions socials, el que comporta agitacions i protestes. Es produeix un debat important sobre si aquestes protestes impliquen la fi del règim o si era un senyal de noves dinàmiques socials, però que el franquisme duraria. Després, amb la Transició, també hi va haver tensions, però tothom sabia cap a on anàvem: cap a Europa.

- El nucli del llibre és un debat intens a la presó de Burgos l'any 1962 a partir de les vagues obreres d'Astúries i el País Basc d'inicis dels seixanta.

- Es plantegen dues qüestions: aquí no hem vingut a estudiar, és a dir, deixem-nos d'organitzar cursos de formació a la presó i coses així perquè el règim és a punt de caure, que és la posició de Ramón Ormazábal, o la postura de Manuel Moreno, que considera que les estructures clandestines s'han de preservar i cal treballar a llarg termini.

Enric Juliana Foto: Adrià Costa

- Vindica la necessitat de recordar. Es mostra crític amb una societat on ara ningú ha estat del PSUC ni ningú ha estat pujolista. El PSUC i CDC es van equivocar sacrificant les sigles?

- És una pregunta difícil de respondre. Catalunya, i la ciutat de Barcelona especialment, és una gran trituradora d'homes i situacions. Quan una cosa deixa de funcionar, se'n desempallega amb una rapidesa extraordinària. Quan va arribar la cosa moderna, van desaparèixer els cafès antics. Quan arribar el disseny, tot el que era anterior al 92 es va convertir en lleig. És una ciutat mercantil, basada molt en recerca de futurs i una adoració per les coses noves. L'any 1960, per exemple, de cop i volta, ja no hi ha falangistes a Barcelona. Havien perdut la partida amb el Pla d'Estabilització. Eren contraris a la industrialització perquè hi veien el retorn de la lluita de classes. Després de les eleccions del 1977, ja no hi havia franquistes. Miquel Roca va dir una frase genial, quan Convergència va començar a atreure alcaldes del règim: "No és el mateix alcaldes franquistes que alcaldes durant el franquisme". Després que Pujol confessés el fet andorrà, ningú era pujolista.

- Acabem de conèixer els detalls de l'acord del Consell Europeu sobre el pla de reconstrucció. Pedro Sánchez ha obtingut un salconduït?

- Si això hagués acabat malament, Sánchez estaria en unes dificultats extraordinàries. Espanya acumula cinc crisis: la sanitària, que es pateix arreu, l'econòmica, la institucional, derivada de l'afer Joan Carles, la crisi territorial, que no està resolta, i encara n'afegiria una altra, de manca de reputació de la classe política i els partits. Si, a més, falla Europa, gestionar tot això es fa difícil. Però Europa no ha fallat. És cert que hi ha hagut una guerra de guerrilles dins del Consell Europeu, però també era ingenu pensar que la cimera seria com un ball de fi d'any a Viena.

- El paper d'Alemanya ha estat clau?

- Els alemanys han vist que estava en perill el mercat únic. Si els països del sud van cap a baix, Europa entra en una fase anàrquica. Això els holandesos també ho saben. El que passa és que han anat a exhibir la seva posició, Mark Rutte també tindrà eleccions aviat i no pot cedir espai a l'extrema dreta. Tot té la seva lògica. A més, la responsabilitat geopolítica no és d'Holanda, és de França i Alemanya. Jo crec que després de l'acord, en efecte, Sánchez disposa dels estris per culminar la legislatura.

- Ha guanyat capital polític?

- Sánchez s'ha comportat amb astúcia. No ha fet el número, ha callat aquests dies. No ha generat més expectatives de les que hi havia. Ell ara està en condicions de dibuixar un horitzó. Ara ve la segona part, que serà veure què es pot fer amb els fons, que estaran condicionats. Ara es tracta de definir una política. I s'obriran discussions molt interessants.

- Com per exemple?

- Doncs sobre la indústria. Tornem a la indústria, però quina? Històricament, això també és important.

Enric Juliana: "L'antieuropisme ha perdut la partida". Foto: Adrià Costa

- Però cada vegada que s'ha produït una crisi, es reobre el debat sobre la política industrial. Aquest cop va de debò?

- No pot anar d'una altra manera. Estem parlant d'un cicle de deu anys, com a mínim.

- I a l'inici d'aquest cicle, com veu la tardor política catalana?

- Veig que els líders catalans no es podran sostreure del marc real europeu. Si això no surt bé, Europa se'n va en orris. S'hauria convertit en una mena de *far west* modern amb les potències jugant a apoderar-se de l'espai europeu. És el que els alemanys han vist. Això no va de beneficència. Europa no és una entitat benèfica. Intenta ser un imperi de nou tipus. La partitura admet diferents interpretacions i la lluita política a Espanya girarà a partir de les interpretacions. Les forces polítiques catalanes s'han de plantejar com volen interpretar aquesta partitura. Perquè només hi ha aquesta.

- Dins de l'escaquer, quin marge de maniobra té el sobiranisme?

- Jordi Sánchez, en una entrevista recent, va emprar una expressió que em va cridar l'atenció: va dir que calia governar bé en el mentrestant. Mentrestant. Hi havia una revista fundada per Manuel Sacristán que es deia així, *Mientras Tanto*, quan va veure que els seus objectius revolucionaris anaven per llarg. El mentrestant durarà anys i qui el gestioni de manera més intel·ligent guanyarà la partida. Hem de ser conscients d'una cosa: la sobirania europea ha donat un pas endavant. Aquest és el tema. Des de l'acord de Brussel·les, hi ha més sobirania europea i menys sobirania nacional. I, a més, la gent ho percep.

"Només hi ha una partitura, l'europea, qui en vulgui tocar una altra haurà d'anar a Istanbul"

- Deia que només hi ha una partitura per tocar. De debò que no n'hi ha d'altra?

- Bé, qui vulgui tocar-ne una altra haurà d'anar a Istanbul a veure el sultà. Per si pot donar un cop de mà. No ho dic de broma. Els turcs ja són a Líbia, on intenten decantar la partida a favor seu. Líbia no és tan lluny.

- Com veu el pols Puigdemont-Junqueras?

- Jo veig gent que ho ha passat malament. En el llibre parlo d'una persona que va passar 17 anys a la presó. Passar anys a la presó o haver de marxar a l'estranger són experiències dures. Tinc respecte per totes dues figures. Entenc les seves posicions.

Juliana en el transcurs de l'entrevista a la Central. Foto: Adrià Costa

- Creu que Albert Rivera es va precipitar marxant?

- Rivera es va equivocar amb la seva lectura sobre la situació política. Rivera és un aventurer. Els aventurers a vegades tenen sort i, a vegades, no. Però els partits clàssics no són fàcils d'apartar. Fa uns dies, un periodista italià em deia que el govern espanyol estava presidit pel líder d'un partit que es va fundar a finals del segle XIX, mentre que a Itàlia els partits amb prou feines tenien deu anys, i que ells tenien més motius per estar inquiets. El que vull dir és que tombar el PSOE i el PP és difícil. Perquè van creant uns pòsits. Al PSOE li ha passat de tot. És l'únic partit a Europa que ha fet un cop d'estat contra ell mateix, amb Segismundo Casado el 1939. Va ser una facció del PSOE contra una altra. Però al final reapareix. A Rivera se li va posar el sol al cap. Però tu vas a qualsevol racó d'Espanya i veus un local del PP. Trencar això no és fàcil. Convergència, igual.

- Com veu la reconstrucció de l'espai que havia estat Convergència?

- El món convergent és una realitat social a Catalunya. Són les classes mitjanes tradicionals, que parlen català, que han manat bastant a Catalunya des del 1980, i en molts llocs des d'abans. Aquest segment ha jugat una funció directiva i no el pots fer desaparèixer. És l'error que va cometre el tripartit, creure que perdria el poder i CDC desapareixeria. Fals.

- I què passarà amb aquest gen convergent al qual es refereix sovint?

- S'està reconstruint. L'afer Pujol és una llosa i estan fent contínues mutacions per allunyar-se'n. Ara tenen un aliat objectiu, que és la monarquia. Si la monarquia té necessitat d'allunyar-se del seu passat immediat, no els negarem als convergents de fer-ho també.

- Li veu corda a la monarquia espanyola?

- La monarquia espanyola no caurà. Pel carrer no es nota una remor sobre aquest tema. La gent en aquests moments el que vol és reprendre una vida normal. Qui dificulti aquest horitzó prendrà mal. Totes les opcions polítiques són legítimes i poden tenir recorregut, però s'ha de partir d'aquesta base. És evident que la monarquia té una crisi de reputació fenomenal en aquests moments. Hauran de prendre alguna decisió sobre el rei emèrit. Ens hem de fer a la idea que un país pot funcionar encara que la monarquia no agradi a una part de la població.

"La dreta espanyola ha comès un error: no va veure el gir alemany i va apostar per la desgràcia"

- La dreta espanyola com la veu?

- Ha comès dos errors. Va creure que no hi hauria resposta europea. No van veure el gir alemany i van apostar per la desgràcia. L'actitud de la dreta al Congrés ha estat molt dura aquests mesos. I un segon error el va cometre Pablo Casado el 20 de juliol. Hores abans que acabés la cimera, va aparèixer donant per fet el fracàs de la trobada. Home, haver esperat una mica. A veure, a Brussel·les, que hi hagi a Madrid un govern del PSOE amb Podem tant els fa, el que volen és que el govern vagi en una determinada direcció.

Enric Julià: "El món està fet perquè l'intentem entendre". Foto: Adrià Costa

- Considera un error que des dels sectors conservadors s'hagi dramatitzat la presència de Podem al govern?

- Miri, vaig entrevistar l'ambaixador de França a Madrid després que Nadia Calviño perdés la batalla per la presidència de l'Eurogrup, i em va comentar que la història que havia perdut per culpa que Podem és a l'executiu espanyol era un deliri. Calviño va perdre perquè la situació europea és molt complexa i es va produir una aliança de petits estats. Ara, això també interpel·la Podem, que ha de llegir també els esdeveniments de Brussel·les. En aquest sentit, la resposta de Pablo Iglesias favorable a l'acord de la UE m'ha semblat intel·ligent. Qui no faci política europeïsta els propers deu anys, saltarà per la finestra. L'antieuropisme ha perdut la batalla.

- Parla d'una batalla important, amb efectes a llarg termini?

- Sí, sí, estem parlant d'una cosa d'època.

"És interessant que es torni a situar en el centre la qualitat del producte periodístic"

-Parlem un instant de la premsa. Quina percepció té del futur de la premsa en paper com a gran relator dels esdeveniments?

- La pandèmia ha posat de relleu que la gent ha llegit més premsa que mai, més a través de les edicions digitals, que ha fet rècords d'audiència. Això és una bona notícia. La gent vol informació rigorosa i vol confiar en els mitjans per fer-se una composició de lloc del que ha passat. Això ha anat en paral·lel a un decreixement clar de les edicions clàssiques impreses. La qüestió és com es passa a un nou model digital a través de mecanismes de subscripció, que poden ser de diverses menes. Però és interessant que es torni a situar en el centre la qualitat del producte periodístic.

- La crisi del paper pot accelerar la fusió de grans rotatius?

- No ho sé. A Madrid sempre es parla de coses. Jo crec que els mapes comencen a estar molt definits. En el cas de Madrid, hi ha molts mitjans competint per un mateix quadrant del centre dreta. Però no ho sé.

"Recordo amb orgull haver estat militant del PSUC"

- Permeti'm que torni un moment al llibre. Escriure'l ha estat una manera de retornar a la seva biografia? La de vostè. S'ha volgut retrobar amb el jove militant del PSUC que un dia va ser?

- Abans dèiem allò de si ningú havia estat d'un partit o un altre. Jo no tinc cap mena de vergonya d'haver estat militant del PSUC. Ho recordo amb orgull. Va ser la meva experiència iniciàtica des del punt de vista del coneixement de la política, però també des d'un punt de vista personal. Jo era molt jove, estava a punt de fer 16 anys. Vull remarcar també que això era al final del franquisme. No és el mateix ser un militant el 1972 que l'any 1960, i ja no diguem abans. Per la meua generació, això era una aventura, una manera d'entrar en contacte amb el món. Això ho pots viure com una anècdota biogràfica o com una cosa que t'ha marcat i per la qual tens respecte. Jo no ho vaig viure com una anècdota i he volgut relligar fils. El PSUC està acabat. No tornarà.

"Aquí no hem vingut a estudiar" és el darrer llibre d'Enric Juliana. Foto: Adrià Costa

- El va impactar molt Manuel Moreno Mauricio.

- Sí. A més, era amic del meu avi, cosa que vaig saber després. El meu avi era metal·lúrgic i van treballar al mateix taller. El meu avi era una persona de poques paraules. Va deixar de comprar el diari el dia que va acabar la guerra i no va tornar-hi fins després de la mort de Franco, quan va començar a comprar l'*Avui*. Comprava només el *Mundo Deportivo*, i *El Capitán Trueno* per mi. Manuel Moreno va patir molt, va tenir una vida molt adversa, a la qual va respondre sempre amb una fortalesa moral extraordinària.

"Aquí hem vingut a estudiar i els problemes no es resolen amb emocions"

- Això que aquí hem vingut a estudiar és una idea important per a vostè.

- Sí, el món està fet perquè l'intentem entendre. Ara mateix, el món està estudiant. Ens ha vingut a visitar una cosa inesperada i el món està estudiant, des dels que busquen la vacuna fins els qui treballen per mantenir el seu negoci. Aquí hem vingut a estudiar i els problemes no es resolen amb emocions.